

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

URAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Naša zunanja posojila.

Splošna sodba naših politikov in ministrov je, da more naša država napredovati le s pomočjo tujih posojil. Zato smatra vsaka naša vlada za svojo največjo zaslugo, če se ji posreči dobiti kakšno posojilo v tujini. Vsled tega tudi že čitamo mesece in mesece o posojilu, ki ga bomo sklenili v Franciji, drugič o posojilu, ki nam ga bo dala Amerika in sedaj čitamo o posojilu, ki ga išče finančni minister v Angliji.

Kakor radi priznavamo, da bi mogla tuja posojila silno dvigniti naše gospodarstvo, tako pa moramo naglašati, da je to dosegljivo le pod gotovimi pogoji, če ni posojilo predrago in če smo pripravljeni, da posojilo tudi dobro izkoristimo.

Niti enega niti drugega pogoja pa nimamo. Za nas so za enkrat dosegljiva samo še draga posojila, ki jih razne provizije potem še neverjetno podraže. In dokler ne bodo naše razmere urejene, dokler ne bo naša uprava funkcionirala, tako dolgo tudi ni misliti, da bi dobili v tujini ceno posojila. Za tujino smo pač še vedno le tisti lahkomisljeni fant, ki na svojem podedovanem in lepem gruntu samo veselo zapravlja. Dokler ni grunt s hipotekami preobložen, že še dobi mladi zapravljevec denarja, toda le pod težkimi pogoji. In zato bi lahkomisljeni zapravljevec storil mnogo boljše, če bi se lotil dela, kakor bi tudi mi storili stokrat boljše, če bi se z omejitvijo izdatkov a s povečanjem dela sami izmotali iz težav, mesto da s predragimi posojili še povečamo svoje težave.

Zlasti pa še, ko niti izposojenega denarja ne znamo prav uporabiti. Kako slab efekt je rodilo investicijsko posojilo, kako obupno v nič je šlo prvo Blair-ovo posojilo in kaj nam je ostalo od zlatih kron, ki smo jih prejeli iz Dunaja. Pravega efekta ni nikjer, zato pa so ostali vsi dolgovi z obrestmi vred. In ravno te dni smo čitali v finančnem odboru, kako neverjetno se gospodari s tujimi posojili. Plačujemo razliko 5 odstotkov na obrestih za posojilo, ki ga še prejeli nismo, ker ne moremo posojila uporabiti, kakor je določeno. Vsak dan smo več dolžni zato, ker denarja še nimamo in ga še nekaj časa ne bomo imeli. Če se tu vse ne neha, potem res ne vemo, kaj more biti vzgled slabega gospodarstva.

Na Češkoslovaškem, kjer imajo močno industrijo in urejene finance in bi torej posojilo stokrat lažje plačevali, vlada načelo, da treba čim bolj tuje dolge zmanjšati, ne pa delati novih. Pri nas v agrarni državi, kjer dolgeve mnogo težje odplačujemo, pa velja za znak politične sposobnosti, kdo sklene čim več tujih posojil. Kakor da bi bila ta zastoj.

Ne rečemo, da ne bi imeli nekateri od vseh teh posojil velike dobrote, mogoče celo mnogo prevelike, pač pa moramo naglasiti to, da imajo od teh posojil najmanj ravno oni, ki jih plačujejo. In to so prečanski kraji.

Obresti in anuitete se plačujejo z davki in zato slovenskim davkoplačevalcem ne more biti vseeno, ali državni dolgovi rastejo ali pa padajo. Že najelementarnejša pravica pravi, da mora pri sklepanju posojil imeti besedo tudi tisti, ki posojilo plača. Zato protestiramo proti temu, da vodijo pogajanja za tuja posojila vedno le ljudje iz Beograda in da nima pri teh pogajanjih noben Slovenec besede. In protestiramo tudi proti temu, da se odloča o uporabi teh posojil le v Beogradu. Za vse prebivalstvo države so ta posojila obvezna, vse prebivalstvo

Naše pošte so aktivne.

Beograd, 19. jan. Včeraj je finančni odbor nadaljeval svoje delo ob 4. popoldne. Minister za kmetijstvo je odgovarjal na vse pripombe opozicijskih govornikov. Za njim sta Predavec in Vojta Lazić govorila v osebno pojasnilo. Proračun ministrstva za kmetijstvo in vode je bil sprejet z večino glasov.

Nato se je prešlo na proračun ministrstva pošte in telegrafa in je podal minister Kocić ekspozé, v katerem je naglašal, da se ta proračun zelo razlikuje od prvotnega predloga, ki je bil predložen ministru financ in je znašal 475 milijonov dinarjev, a je sedaj znižan na 373 milijonov. Zaradi teh prihrankov bo treba iz službe odpustiti 843 državnih uslužbencev in zapreti okrog 120 pošt ter reducirati poštno, telegrafsko in telefonsko službo. V letu 1924 je imelo to ministrstvo 96 milijonov dinarjev čistih dohodkov, v letu 1925-26 86 milijonov, 1926-27 104 milijone. Medtem ko se tako dohodki pošte večajo, se izdatki vedno manjšajo.

V tem letu je bilo otvorenih 60 novih pošt in sta bili izvršeni montaži avtomatskih telefonskih central v Ljubljani in Novem Sadu. Sedaj se montirata centrali v Zagrebu in Mariboru. V teku leta se bo začela montirati centrala v Sarajevu. Montirane so nove brezžične telefonske postaje v Ljubljani, Podgorici in Zagrebu. Zgradili smo novo telefonsko progo Beograd—Sarajevo, izvršili poprave vseh telefonskih prog, a za popolno ureditev telefonskega prometa je izdelan projekt zakona o nabavi telefonskih kablov za daljne telefonske pogovore. Z napeljavo teh kablov se bo omogočila porabna telefonska zveza naših večjih mest z inozemstvom. Dela se na tem, da se zgrade proge od Beograda do Rume, kjer bi se en kabel oddvojil proti Subotici, a drugi proti Ljubljani in Mariboru. Potem kabel od Beograda do Niša in odtod do Bolgarske. To delo bi veljalo 400 milijonov dinarjev. Druga proga, ki bi stala 300 milijonov dinarjev, bi vezala Niš s Solunom, Zagreb s Sušakom. Financiranje tega de-

la ne bi nič obremenilo naših rednih dohodkov, ker so ponudile tvrdke, ki bi opravile to delo, istočasno posojila, tako da bi se lahko ti kabli od eksploatacije v 8 do 10 let izplačali. Za zboljšanje poštne prometa je bil na mnogih progah uveden avtomobilski prevoz pošte, a s 15. februarjem bo urejen tudi aeroplanski promet med Beogradom in Zagrebom.

Posli poštne hranilnice se vedno bolj razvijajo. V preteklem letu je bilo kupljeno poslopje za pošto v Šibeniku in dovršena gradnja poslopij v Kninu, Sisku in Novem. Pričela so se tudi gradbena dela za pošto v Beogradu.

Dosedaj je imela vsaka pokrajina svoje specialne zakone starega datuma, ki ne ustrezajo zahtevam moderne ureditve poštne službe in dosedanjim tehničnim iznajdbam. Z novim zakonom se bo izvedlo izenačenje na celem ozemlju naše kraljevine.

Za ministrom je prvi govoril Pasarić. Minister je dejal, da je za 12.618 uslužbencev določena vsota 223 milijonov dinarjev, medtem ko je iz proračuna razvidno, da je vseh uslužbencev 10.723. V evropskih državah se pošte ne smatrajo kot državni dohodki. Obsoditi je treba način prihrankov, ki se hočejo doseči z ukinitvijo poštne direktije v Beogradu, Splitu in Cetinju. Direktija za Dalmacijo obstoja že 70 let in ima 220 pošt z razvitim kabelskim omrežjem. Seljaško-demokratska koalicija najenergičnejše protestira proti ukinitvi in pričakuje, da bo poštna direktija v Splitu ostala. Govori o zagrebški avtomatski centrali, za katero se je prijavilo 1000 novih naročnikov, a vlada ne da pol milijona dinarjev za njeno dovršitev. Ta centrala bi nesla državi dva milijona. Direktija v Zagrebu da 60 milijonov čistega dobička. Utemeljuje potrebo gradnje telefona in brzjava v severni Dalmaciji. Protivi se redukciji uradništva, zlasti onih starejših, ki imajo polna službena leta.

Seja je bila nato zaključena in se bo danes nadaljevala debata.

DEMOKRATSKI MINISTRI ZA OHRA-NITEV KOALICIJE.

Beograd, 19. jan. Sinoči je bila dolga seja vlade, na kateri se je govorilo o proračunu, ki bo 1. februarja predložen skupščini, zlasti se je govorilo o amandmanih, ki bodo predloženi finančnemu odboru.

Ministri niso hoteli po tej seji dati nikakih izjav. Po vladni seji je Vukičević konferiral z demokratskimi ministri in so vsi zavzeli stališče, da naj ostane stanje tako, kakršno je.

RADIKALNI POSLANCI SE OPRAVI-ČILI.

Beograd, 19. jan. Vprašanje konflikta, ki se je pojavil med člani davčnega odbora, je bilo včeraj likvidirano.

naj ima tudi upliv na pogoje in na uporabo teh posojil. Če se to ne zgodi, potem je bolje, da sploh ne dobimo nobenega posojila. Potem vsaj ne bo mogoče denarja zapravljal. In dosegli bomo še eno dobro stvar.

Pomanjkanje je nad vse dober učitelj. In če bo gospodom tam doli manjkalo denarja, potem bodo morda le sprevideli, da je treba na drug način vladati. Kar ne morejo doseči vse kritike časopisja in vse kričanje opozicije, to bo trdo pomanjkanje hipoma doseglo.

Zato pa bodi konec dragim znanjem posojilom in reformirajmo upravo, pa bo takoj tu dosti denarja.

Popoldne so bili pri Vukičeviću Ilija Mihajlović, Juraj Janković in dr. Ivetić, ki so izjavili, da so zato glasovali proti, ker niso imeli časa, da bi točno preračunali finančni efekt. Sedaj pa, ko je ta efekt preračunan in so dobili podatke, so uvideli, da lahko glasujejo za. Zato so sinoči podpisali poročilo večine.

MARINKOVIĆ — OBOLEL.

Beograd, 19. januarja. Včeraj je bil v ministrstvu zunanjih poslov pri pomočniku ministra italijanski poslanik Bodrero, za njim pa češkoslovaški poslanik Šeba. Dr. Marinković ni nikogar sprejel, ker je bolan in ne prihaja iz svojega stanovanja.

RUMUNIJA NE SODELUJE PRI DEMARŠI MALE ANTANTE.

Ženeva, 19. januarja. Glede na vest o koraku Male antante pri Društvu narodov v stvari afere pri Sv. Gothardu se doznava iz krogov Društva narodov, da sta stalna zastopnika Češkoslovaške in Jugoslavije imela zaradi te afere več razgovorov z glavnim tajnikom Društva narodov Sirom Drumondom. O tej stvari se bo razpravljalo na prihodnji seji Društva narodov, ki se bo začela 1. marca.

Povsem se zdi, da Rumunija iz obzirnosti do Italije ne bo sodelovala pri kakem demaršu. Zato se ne more govoriti o kakem solidarnem koraku Male antante ampak samo o eventualnem skupnem koraku Češkoslovaške in Jugoslavije.

Princ Andrej.

Beograd, 19. jan. Danes ob 1.10 je kraljica porodila princa. Topovi so ta radosten dogodek takoj naznanili prebivalstvu.

Ob pol treh je bil princ od beograjskega župnika blagoslovljen in dobil začasno ime Andrej.

RADIKALI RAČUNAJO S SODELOVANJEM HSS.

Beograd, 19. januarja. V političnih krogih smatrajo, da je postala politična situacija zadnje dni zelo težka in komaj vzdržljiva. Zlasti v radikalnih vrstah se mnogo govori o razpletu političnih dogodkov. Radikalom gre za to, da se napravi boljša demokratsko-radikalna koalicija, ki naj bi nadaljevala započeto delo.

Po kongresu demokratske stranke mislijo, da je taka koalicija vsaj v taki obliki, v kakršni je danes, nevzdržljiva. Smatra se, da je treba ustvariti novo situacijo, in sicer tako, da ne bo prišlo do novih volitev, kar pa bi se moralo zgoditi, ako bi se ne našla nova baza.

V radikalnem klubu se je ves dan opazala velika živahnost in so bili predstavniki posameznih skupin v stalnem stiku. Trdi se, da radikali neprestano razpravljajo o politični situaciji in pretresajo današnjo vladno koalicijo in da se v radikalnih vrstah pojavlja popolna pripravljenost, da se prične s povsem radikalnim pretresanjem političnih prilik in da se v radikalnem klubu sprejme taka odločitev, ki bi dostojno odgovarjala na kongresu demokratske stranke sprejeti resoluciji. Smatra se, da je današnja vladna koalicija omajana tem bolj, ker je resolucija zmanjšala avtoriteto demokratskih ministrov in ugled cele vlade.

Decidirane izjave Stjepana Radića glede na nedovolj energičen nastop Ljube Davidovića na kongresu in še ostrejša kritika, ki jo je Radić izrekel, so ustvarile v radikalnem klubu tako stanje, da se je začelo hladnokrvnejše gledati na možnost sodelovanja radikalov in seljaške demokratske koalicije. Dogodki prihodnjih dni bodo potrdili to stališče.

Včeraj so se po vestih o demisiji dr. Spaha razširile nadaljne vesti o demisiji ministra za pravosodje dr. Subotića. Ta zadnja verzija se še ni dala ugotoviti, čeprav je bil dr. Subotić sinoči dolgo pri Vukičeviću in je z njim razpravljaj o svojem vprašanju.

To so glavni simptoni, ki govorijo o tem, da je Vukičevićeva vlada v istem položaju, v katerem je bila tudi Uzumovićeva vlada v marcu in aprilu preteklega leta. Politični krogi pričakujejo hiter razplet situacije, ki lahko dovede tudi do iznenadenja.

V vrstah HSS se tudi opaža veliko zanimanje za te politične prilike in se za sedaj da konstatirati, da gre orientacijo pri HSS v pravcu Ljube Davidovića, da si se ne izključuje možnost kakih drugih kombinacij. To bo zavisno od tega, kako se bodo te kombinacije predstavile pred seljaško-demokratsko koalicijo.

BOLEZEN DR. SAVICA.

Beograd, 19. jan. Stanje ministra za narodno zdravje dr. Savića je precej resno. Savić leži v Nišu in je odpotoval tja profesor Kostić, ki je ugotovil vnetje ledvic.

VAJDA ZAHTEVA AVTONOMIJO ERDELJSKE.

Budimpešta, 19. januarja. Javlja se, da je Aleksander Vajda Vojevod, voditelj rumunske Narodne seljaške stranke zahteval avtonomijo za Erdeljsko.

Napadi časopisja SDS na predsednika zbornice za TOI

Včerajšnja »Jutro« in »Slovenski Narod« sta objavila silovite napade na predsednika Zbornice za TOI, g. Jelačina ml., češ, da je glede oblastnih davščin zastopal v Ljubljani odobrilo, v Beogradu pa da je protestiral proti tem davščinam in tako igral dvolično vlogo.

Z ozirom na te očitke smo se informirali na merodajnem mestu in na podlagi teh zanesljivih in z dokumentom podprtih informacij moremo v pojasnilo javnosti in gospodarskih krogov izjaviti, da je napad »Ju-

tra« in »Slovenskega Naroda« brez vsake podlage in izvira iz na široko spletenih mistifikacij, o čemur se bo mogla javnost sama v kratkem prepričati.

Kakor smo namreč informirani, bo predsednik Zbornice za TOI poslal uredništvu »Jutra« in »Slovenskega Naroda« uraden popravek, ki bo dokumentarno razkril vso mistifikacijo ter dokazal, da je napadeni g. predsednik zbornice glede novih oblastnih davščin absolutno branil interese slovenskih gospodarskih krogov.

„Kmetškemu listu.“

Zadnji »Kmetški list« je priobčil pod naslovom »Intrige ne bodo uspele« notico, v kateri pravi, da so nekateri skušali v »Jutarnjem listu« in v »Narodnem dnevniku« intrigirati proti SKS. V svoji predzadnji številki pa nas je »Kmetški list« naravnost nazval kot klerikalni list.

Gospodje pri »Kmetškem listu« bodo menda razumeli, da na take očitke ne moremo molčati, ker mi še nismo padli na ono esdeesarsko logiko, ki misli, da je bahavo preziranje nasprotnika znak lastne moči. Zato malo odgovorimo »Kmetškemu listu«.

Predvsem bi pa »Kmetški list« prosili, da točno navede, kdaj se je z naše strani intrigiralo proti SKS. Na gladem si izmislili kako stvar, zato da se lahko agitira proti osebi, ker se proti njegovemu mnenju ne more, diši prav zelo po esdeesarskih metodah. Če misli »Kmetški list«, da mora svoje približanje k SDS dokazati tudi v tem pogledu, potem samo naše obžalovanje.

Gladko izmišljena pa je trditev, da smo mi intrigirali proti SKS ali pa celo hoteli špekulirati na neslogo v njenih vrstah. Ni namo prav nobenih takih političnih ciljev, da bi nam bile intrige ali špekulacije sploh potrebne.

Jasno in določno smo povedali svoje mnenje o seljaški demokraciji in zlasti še o njenih posledicah za Slovenijo. Brez ovinkov smo tudi naglasili, da bo imela SKS od te nove zveze s SDS samo škodo. Naloga »Km. lista« je bila, da na naša jasna izvajanja tudi jasno odgovori, mesto tega pa se skriva »K. list« za izmišljenimi očitki. Ali je to »Km. listu« treba?

G. Pucelj pravi, da bo šlo sedaj lažje, ker bo oral skupno s SDS. Mi smo navedli vzroke, zakaj je to njegovo mnenje zmotno. Naj pove »Kmetški list«, v čem je naše stališče napadno. Če namreč, more. V nasprotnem slučaju pa naj lepo utihne, potem vsaj javnost ne bo slutila, da je stvar še težja, kakor je mislila.

Ne mi, ampak gotovi gospodje pri SKS so pozabili na vse svoje izkušnje s SDS in ne mi, temveč ti so izpremenili svoje nazore. Ve se tudi, da je šla ta sprememba zelo daleč, pa čeprav se vse skrbno prikriva. Toda vprašamo: Ali je bil ali ni bil že izvoljen skupni poslovni odbor SKS in SDS tudi za Slovenijo.

Ali nam more in sme »Kmetški list« povedati, v kaj se je obvezala SDS in v kaj SKS? In katero jamstvo lahko da »Kmetški list«, da ne bo SKS izigrana in da ne bo ona plačevala računa.

Ta vprašanja ne stavljamo samo mi, temveč tudi številni pristaši SKS in to vprašanje je bilo stavljeno tudi na občem zboru okrožnega odbora SKS za mariborsko oblast. Pa tudi tu ni bilo mogoče doseči odgovora.

Zakaj ta tajnost, kje je vzrok tej tajni diplomaciji? Nad vse hvaležno nalogo ima »Kmetški list«, da vsa ta vprašanja razčisti. Ali bo to storil?

Kadar se gotove stvari prikrivajo, tedaj je pač naravno, da nastanejo razne govorice. Mi nismo niti ene teh govoric omenili, ker ne gradimo na govoricah svoje politike, temveč le na dejstvih.

Dejstvo pa je, da je dosedaj še vsakdo grdo naletel, kdor je zidal na lojalnost SDS. Dejstvo je nadalje, da ni SDS v nobeni stvari dokazala, da bi se poboljšala. Dejstvo je, da je velik del pristašev SKS nezadovoljen s sodelovanjem SDS v Sloveniji in samo ta dejstva smo omenili, »Kmetški list« pa ima pogum govoriti o intrigiranju.

Naj ima »Kmetški list« tudi pogum in pogleda, v kakšni liniji gre v zadnjih letih SKS. Naj se vpraša, koliko se je delalo za propagando kmetške misli in naj primerja, kako mogočno je bilo to gibanje l. 1920 in kje je danes!

Kot druga najmočnejša stranka se je mogla svoje dni uveljaviti SKS, danes pa ji že preti usoda NSS. Ali je to treba?

Trocki odšel v prognanstvo.

Prvotno je bilo določeno, da mora oditi Trockij v Astrahan, sedaj pa je bilo njegovo prognanstvo poostreno in Trockij mora oditi na turkistansko-kitajsko mejo, v Vjerni, torej v daljnjo centralno Azijo. Vendar pa je treba pripomniti, da je Astrahan mnogo bolj nezdavno mesto in da se je sovjetska državna policija v zadnjem hipu ozirala na Trockijevo zdravje, čeprav je to skrb ob enem uporabila za to, da ga je poslala čim dalje od Moskve.

Dolgo časa ni bilo jasno, kot kaj bodo morali opozicionalski sploh oditi v prognanstvo. Prvotno se je mislilo, da jih komandira samo stranka v nove kraje, kjer bodo dobili nove mandate od stranke. Da bo njih stališče jasno, zato so se opozicionálni voditelji tudi upirali proti prognanstvu in vsled tega odpora sicer dosegli jasnost, zato pa tudi poostritev prognanstva.

Vsi so prognani na podlagi čl. 58 o kontra-revoluciji in v prognanstvo jih ne pošilja stranka, temveč državna policija, kakor se sedaj čeka tako lepo imenuje. Vendar pa je državna policija proti njim obzirna in tako potuje Trockij v spalnem vagonu in le z

enim spremljevalcem. Zato pa je dobil samo pet červoncev potnine.

Napačno pa bi bilo misliti, da je sedaj prelom med Trockijem in opozicijo popolen. Trockij in drugi voditelji opozicije bi mogli apelirati na svoje pristaše in z javnimi protesti poostriti konflikt. Nobenega dvoma sicer ni, da bi Stalin z lahkoto udušil vse te proteste, toda ravno tako gotovo je, da bi ti protesti ne bili zmagovalec prijetni. Toda Trockij tega ni storil, ker se še vedno smatra za člana velike komunistične stranke, kakor je tik pred svojim odhodom v tujino tudi zrečno poudaril moskovskemu dopisniku »Berliner Tageblatt«, g. Scheferju. Dejal je, da so vse to le rodbinski prepiri, ki se drugih ne tičejo.

Ob tej priliki je tudi Trockij zavrnil mnenje Lloyd George-a, da bi mogel on postati Napoleon revolucije. Dejal je, da ni nikdar imel namena biti konec revolucije in če je Lloyd George to dejal, potem se je le zopet enkrat zmotil, kakor že dostikrat preje.

Iz tega pogovora je razvidno, da Trockij še vedno veruje v svetovno revolucijo. Po njegovem mnenju je bilo revolucionarno gi-

banje med delavstvom v Evropi zlasti močno l. 1923. Potem je padlo, ker se je počela gospodarska konjunktura. Sedaj pa je le konec, kar zadene pred vsem nižje sloje. Ti so se sedaj že marsikaj naučili in se ne bodo dali več slepo voditi. Zato je sigurno, da se bo pri vseh volitvah pokazalo odločno korakanje na levo. Trenutno bo sicer to najbolj koristilo socialnim demokratom, toda ti ne bodo mogli trajno zadržati vedno bolj levo orientiranih mas in bo zato komunizem napredoval. Trockij je nadalje izjavil, da bodo nemške simpatije za Ameriko kaj kmalu ugasnile in iz vse izjave se je videlo, da Trockij samo čaka na trenutek, ko bodo imperialistična nasprotja kapitalističnih držav rodila nov konflikt, ki bo dvignil komunizem v vseh državah.

Ali ne samo stara ljubezen do stranke je zadržala opozicijo, da ni prešla v največje nasprotje do sedanjih vladarjev v Rusiji, temveč tudi trezni računi.

Po Leningradu in Moskvi so se zopet pojavile verige ljudi pred trgovinami z živili. Povsodi primanjkuje živil in privatna trgovina zopet cvete. Kmetje ne dajejo več pridelkov in nad Rusijo prihaja nova kriza, ki bo ostro postavila vprašanje: ali krene Rusija na levo ali na desno. Zadnji ukrepi Stalina govore sicer za to, da je krenil Stalin na levo. Če ostane Stalin na tej poti, potem pa je dokazano, da je imela opozicija prav in razmere se morejo tako poostriti, da bo opozicija vladi še nujno potrebna.

Če pa krene Stalin na desno, potem upa opozicija, da delavci ne bodo na to pristali in tako bi zopet bila dana možnost, da se odpro opoziciji vrata na Kreml.

Opozicija torej še ni obupala nad svojo usodo, temveč čaka, da pride njena ura. Godi se ji ravno tako ko vsej Rusiji, ki je v velikem pričakovanju, da njene sile vendar že enkrat vstanejo.

Ni izključeno, da je optimizem opozicije napaden, ker je Stalin upravni aparat tako izpopolnil, da bo morda samo z upravnimi sredstvi rešil sedanjo gospodarsko krizo, kakor se je to zgodilo z Rusijo že dostikrat.

Kakor pod carjem, tako odhaja danes Trockij v prognanstvo, če se pa tudi iz tega prognanstva vrne kot zmagovalec, bo pokazala zgodovina.

Politične vesti.

— St. Radić proti Davidoviću. V »Narodnem Valcu« je objavil St. Radić uvodnik z naslovom »Davidović gre po radikalni stranski poti«. To pa vsled tega, ker je na kongresu demokratske stranke izjavil, da ne bo delal za demokratski blok, temveč za ustanovitev velike demokratske stranke. Zlasti pa bo skušal pridobiti zopet SDS za vstop v demokratsko stranko. In ko bo ta stranka ustanovljena, potem bo ustvarjena fronta najbolj naprednih, sposobnih, poštenih in dobrih ljudi, ki bo rešila državo. Po pravici se vprašuje na vse to St. Radić, če je padel Davidović z Marsa, da govori take stvari. Ne gre vendar sedaj za nobena teoretična vprašanja, temveč le za eno praktično vprašanje: Na eni strani so Srbijanci, ki pljačkajo, na drugi prečani, ki plačujejo. Na kateri je g. Davidović. G. Radić se sicer še definitivno ne izreka proti demokratski stranki, ker še ni bil tedaj dovršen demokratski kongres. Njegov rezultat pa presoja pesimistično z besedami: V vsem svojem govoru ni g. Ljuba Davidović niti omenil seljaškega imena, a kaj šele, da bi omenil Hrvatsko seljaško stranko in seljaško-demokratsko koalicijo. E, pa dobro. Če on ne priznava vojske, ki mu je bila mesece dolgo na razpolago, kadar ne omenja niti njenega imena, tedaj tudi ta vojska ne priznava več njega.

— Burna seja davčnega odbora. Po eksodusu opozicije iz davčnega odbora vsled zemljarine, je vladna večina nadaljevala obravnavo zakona. Skoraj pa je prišlo do nasprotja med radikali in demokrati. Radićali so zahtevali, da se o zemljariini podrobno razpravlja, dočim so bili demokrati za

takojšen sprejem. Demokrati so to utemeljevali z razlogom, da treba sedaj sprejeti zemljarino, ker so radikali bili za odpravo dohodnine. Nato so demokrati, klerikalci in muslimani proti glasovom radikalov sprejeli zemljarino. Nov konflikt je nastal, ko so radikali hoteli, da njihov človek brani novi zakon v skupščini. Demokrati so proti temu nastopili in zahtevali, da poroča o zakonu v skupščini dr. Kulovec. Nastal je oster spor, tekem katerega je dr. Spaho izjavil, da bo demisioniral, ker krše radikali disciplino vladne večine v tako važnem vprašanju.

— Voditelj centruma dr. Stegerwald demisioniral. Nasprotje med strokovnimi zvezami katoliških delavcev in dr. Marxom je vedno večje. Po nastopu posl. Imbrucha je sedaj nastopil še predsednik krščanskih strokovnih zvez dr. Stegerwald in odstopil kot drugi podpredsednik stranke. Stegerwald je nastopil vsled nekega pisma dr. Marxa na nassausko učiteljsko in izjavil, da je uspešno sodelovanje z dr. Marxom nemogoče. Vodilni krogi centruma se sicer trudijo, da preprečijo grozeči razkol v stranki, vendar je le malo upanja, da bodo njih prizadevanja imela uspeh. Preveč je preokrenil dr. Marx kurs svoje politike na desno in ko je vstopil v desničarsko vladno in izjavil, da centrum ni republikanska stranka je nasprotje delavskih slojev vedno bolj naraslo in danes so skoraj vse strokovne zveze proti vodstvu stranke. Nujna posledica razkola v centrumu pa je razpust parlamenta. Dnevi vlade dr. Marxa so šteti.

— Gessler brez naslednika. Predsednik Hindenburg je ponovno skušal pregovoriti dr. Gesslerja, da bi preklkal svojo demisijo kot vojni minister, pa brezuspešno. Niti do novih volitev noče Gessler obdržati svojega mesta. Med koalicijskimi strankami so se začeli zaradi Gesslerjevega nasledstva veliki prepiri. Centrum in nemški nacionalci so odločno proti temu, da bi dobil vojno ministrstvo pristaš ljudske stranke, ker bi ta potem postala v ministrskem svetu tako močna, da bi odločevala o prosvetnem zakonu. Pa tudi zaradi pogajanj s Poljsko in sklepanju o raznih trgovinskih pogodbah so nemški nacionalci odločno proti temu, da bi prevzel vojno ministrstvo kak član ljudske stranke. Ni izključeno zato, da vojno ministrstvo sploh ne bo do volitev znova zasedeno, temveč da bo provizorično vodil njegove posle kak drug minister. Govori se, da bo zunanji minister Stresemann začasno prevzel tudi posle vojnega ministra.

Kratke vesti.

Sovjetska vlada je poslala v Anglijo 3600 kilogramov zlata, vrednega skoraj 100 milijonov dinarjev, kot depozit za ruska naročila in obenem kot dokaz, da imajo sovjeti denar.

Rusko notranje posojilo v znesku 200 milijonov rubljev je bilo prepisano za 43 milijonov.

Rumunska vlada namerava izvesti stabilizacijo leja na podlagi en papirnati lej za 4 zlate santime.

Litva je odklonila pogajanja s Poljsko zaradi ureditve prekomejnega prometa, ker da je sedanja meja s Poljsko le provizorična.

Briand odgovoril na ameriško noto in predlagal, da naj bodo od anatemiziranja vojne izključene samo one vojne, ki bi nastale vsled Locarnskega dogovora iz obvl. članstva v Zvezi narodov ali pa iz obveznostiregionalnih pogodb, ki so registrirane pri Zvezi narodov.

Za sovjetskega poslanika v Rimu je imenovan sovjetski justični minister K u r s k i, ki se je pred vojno odlikoval kot zgovornik obtoženih revolucionarjev in komunistov.

Colidge je že zapustil panameriško konferenco in sicer v spremstvu državnega tajnika Kelloga. Istočasno pa so dospele v Nicaragua nove ameriške čete, da svet jasno vidi, kako razume Washington nemešavanje v notranje zadeve drugih držav.

Ivan Hribar:

MOJI SPOMINI.

Od 1853. do 1910. leta.

Učitelj G., ki je v tretjem razredu pod Stoeklom poučeval lepopisje, je bil znan pretepevalec učencev in se je vse treslo pred njim. Tudi jaz sem bil silno nesrečen, da sem ga imel; vendar sem se obnašal tako, da ni imel nikdar povoda, razsrditi se nad menoj. Bili so pa v razredu učenci, ki so bili skoro vsako njegovo uro tepeni. Med temi je najbolj črtil ljubljansko srajco Z., ki je bil zato pravi mučenec. Nekoč ga je s svojim »štaberlome«, katerega je menda smatral za najvažnejše odgojno sredstvo, stiskajoč mu glavo med kolena, tako neznansko pretepal, da smo vsi strahu in usmiljenja koprnili. Ker je pretepanec cepetal z nogami, ga je prijel za hlače na neizrek-ljivem delu telesa s takšno silo, da ga je za-nje vzdignil kvišku, pri čemer so se hlače raztrgale in je dokaj velik kos blaga ostal v njegovi roki. Kakor odrveneli smo sedeli vsi v klopih, tako da smo si komaj upali dihati; učitelj, ki je izprevidel, da ga je jeza predaleč zapeljala, pa je poparjen odpeljal pretepenega učenca venkaj in ga tisto uro ni bilo več v razred.

Čisto svojevrstno navado je vpeljal učitelj Ivanetič — tako imenovano »rajškoloc«. Če kdo namreč ni znal, ali če ga je zalotil pri šepetanju ali kakem drugem šolskem pregrešku, ki je po njegovem mnenju zaslužil kaznen, moral je kakor hitro je opazil, da je učitelj segel po paličici, s svojega sedeža in teči po šoli okrog vseh klopi, dokler ni zopet dospel do svoje. Učitelj seveda za njim. Če mu je učenec spretno ušel, da ga med »rajškoloc« ni mogel s paličico doseči, je ostal brez mazila; ako ga je pa dosegel, je

prejel svojo porcijo udarcev na tisti del bednega svojega života, nad katerim se začelja hrbet.

Odgojna špecialiteta nekega drugega učitelja je bilo tako zvano »poštavhanjec«. Izraz sam izvira menda od nemškega glagola »stauchen«; procedura pri tej učni metodi je bila pa prav posebne vrste. Učenec je moral pred učitelja k tabli. Ondi je potegnil z dlanjo njegovo glavo proti svojemu komolcu, nato jo je pa z nadlehtjo sunil hitro nazaj, tako da je to povzročalo bolečine. Med tem dejanjem je govoril: »Mark heraus, D... hinein; du sollst ein ewiger Esel sein!« (Mozeg [možgani] venkaj, d... noter; ostani osel na vekomaj!) Ta kazen je zadevala lene učence; večkrat pa seveda tudi nenadane, ki za to svojo prirojeno lastnost gotovo niso zaslužili kazni.

II. Gimnazijska doba.

Predno sem vstopil v prvo šolo, sem obiskal »Alojzjevičnega« prefekta Tomo Zupana, kateremu me je predstavil njegov brat abiturijent Ivan Zupan. Tomo Zupan mi je imponoval, ker mi je podaril 11 krajcarjev, kar je bilo za-me že veliko premoženje; ob enem mi je obljubil, preskrbeti mi hrano v semenišču. To obljubo je tudi izpolnil in meni je bilo mogoče sedaj preseliti se od Francele; stanovanje mi je najel oče v predzadnji hiši v Studentovski ulici, kjer je stanovalo tudi več drugih srednješolcev. Zdelo se mi je, da sem prestavljen v nov svet, kajti stanovanje je bilo prijazno, hrana v semenišču pa obilna in jako dobra. Prav poživljala je moj izstradani život. Na obed nas je v semeniško kuhinjo hodilo šest dijakov iz raznih gimnazijskih razredov. Ker je kuharica vedela, da nam za večerjo trda prede, dala je pri obedu vsakemu tak kos kruha, da bi bil mlajši za-

dostoval. Poleg tega je pa vsak izmed nas imel še po enega bogoslovca, ki mu je odstopil svoj priobedni kos kruha. Vsi smo zato nosili domov pod suknjami toliko okusnega belega kruha, da nam je zadostoval za večerjo in da ga je tistim, ki niso bili prehudri pojedeli, ostajalo celo za zajtek. — Poleg tega nas je veselilo, da so v šoli prišli na vrsto drugi predmeti in da smo gimnazijski dijaki uživali tudi nekoliko več svobode. Ker sem bil brez pravega duševnega vodstva — prepuščen sam sebi — nisem vedel prav razločevati med dopustnim in nedopustnim; zato so mi posebno imponovali po letih precej starejši repetentje v prvi šoli, ker so uganjali različne alotrije, se pretepali ter nam mlajšim in šibkejšim dajali čutiti svojo telesno premoč. Mesto, da bi se bil torej prav marljivo posvetil učenju, iskal sem, ker sem na stanovanju imel dokaj svobode, v izvenšolskem času njihove družbe. Tako sem postal tudi član dijaške bojovne organizacije, ki so jo močnejši srednješolski dijaki osnovali, da preženó z gradu ljubljanske postopace. Le-ti so namreč jako radi napadali manjše dijake, ki so se hodili učiti v hladno senco dreves ob vznožju gradu. Ti postopači so se rekrutovali navadno iz Krakovega in Trnovega, imenovali pa so jih »gasenpubec«. Dijaška bojovna organizacija je imela svoje ogleduhe in kadar so le-ti prišli naznaniti, da so se na gradu jeli zbirati postopači, sklicali so nas naši pokrovitelji — za take smo imeli krepkejšje dijake višje in v spodnje gimnazije — na kar se je včasih vnela prava pravcata bitka, pri kateri so udeležniki na obeh straneh bili oboroženi s palicami, s kamenjem v rutah in s ključi. Vojna sreča je bila opoteča, a vendar so dijaki — ker številnejši — po navadi ostali zmagovalci ter so prepodili postopace z gradu v mestni log.

Dnevne vesti.

— **Zakon o organizaciji sodišč.** Predvčerajšnjim popoldne je pregledal odsek zakonodajnega odbora zakon o organizaciji sodišč. Do meritornih izpodbijanj ni prišlo, ker je bilo delo bolj tehničnega značaja ter se je nanašalo na redakcijo zakona. Včeraj je bil na dnevnem redu zakon o sodnikih.

— **Zakon o regulaciji rek.** Osnutek novega zakona o regulaciji rek je izdelan. Cl. 1 zakonskega načrta poblašča poljedelskega ministra, da izvrši tekom 12 let vsa dela, potrebna za zboljšanje plovitve in odstranitve nevarnosti poplav Donave, Save, Drine, Mure, Tise in Begeja.

— **Zakon o muzejih.** O zakonu o muzejih bo razpravljala te dni posebna komisija v prosvetnem ministristvu. Namo bo predložen zakon Narodni školski.

— **Orient-ekspres bo vozil še nadalje preko Ljubljane in Zagreba.** Predvčerajšnjim se je vrnil član delegacije naših železniških strokovnjakov, inspektor zagrebske železniške direkcije inspektor Horvat z mednarodne železniške konference v Bruslju. Horvat je izjavil, da so vse vesti glede izpizmembe smeri orient-ekspresa neresnične.

— **»Uradni list« št. 6 z dne 18. t. m.** objavlja navodila za zblizbanje statističnih podatkov o gibanju zunanje trgovine, popravek k zakonu o trgovinski in plovitbeni pogodbi med našo državo in Nemčijo, popravek k pravilniku o pomožnem osebju državnih prometnih naprav v resoru ministristva za promet, odločbo o ukinitvi uredbe učiteljskih disciplinskih sodišč in naredbo o prodajanju lovskega smodnika.

— **Ameriški torpedni rušilec v Splitu.** V splitsko pristanišče prispe dne 28. t. m. oddelek rušilec ameriške vojne mornarice. Razven Splita obiščejo ameriški rušilec tudi Dubrovnik in Boko Kotorsko.

— **Akcijski odbor za praznovanje župančičeve pidesetletnice** je razposlal zunanjim gostom in domačim predstavnikom, oziroma predstavnicam javnosti vabila. Ako bi ga kdo ne dobil, naj oprost, ker namenoma se to ni zgodilo; zakaj akcijski odbor vabi vse in vsakogar izmed našega intelektualstva, meščanstva, kmetijstva in delavstva, kdor se hoče udeležiti nedeljske Akademije v operi ob pol 19. uri in komerza v »Unionu«, h kateremu je vstop brezplačen, ob 21. uri zvečer. Pričakujemo obilne udeležbe.

— **Občni zbor radovljanske družine SPD** za leto 1928 se vrši dne 5. februarja 1928 ob 8 uri zvečer v restavraciji Kunstelj v Radovljici. Na dnevnem redu so tudi volitve novega odbora.

— **Odbor Zvezs državnih namestencev za Slovenijo** se je na prvi seji 13. t. m. tako-je konstituiral: Milan Paternoster, računski direktor pri finančni delegaciji — načelnik; Anton Svetek, računski direktor v pokoj — prvi podnačelnik; Ivan Illov, davčni izvrševalec — drugi podnačelnik; Joža Bekš, davčni upravitelj — tajnik; Narte Velikonja, srezniki poglavar — tajnikov namestnik; Ignacij Rus, srezniki tajnik — blagajnik in Ivan Zupanec, sekretar direkcije pošte in telegrafa — blagajnikov namestnik.

— **Velikodušno darilo.** Kranjska hranilnica v Ljubljani je naklonila po naročilu in za račun »Narodno radikalne stranke« za podporo revnih bolnikov in porodnic, ki zapuste državno bolnico v Ljubljani brez sredstev znesek 60.000 Din, za kar naj bo darovalcem izročena najtoplejša zahvala. — Ravnateljstvo bolnice.

— **Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12** je daroval gospod Aleksander Hudovernik, notar v Ljubljani 200 dinarjev v počaščenje spomina blagopokojne gospe Kristine Hudovernig. Za ta plemeniti dar se najiskrenejše zahvaljuje odbor.

— **Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12** so darovali za Božič: po 5 Din: Soberl Jožef, Bohinjska Bistrica, Lapajna Ana, Ljubljana, Gruden Josip, Smartno, Iv. Milnarič, Sevnica, Jakob Mihečič, Sodražica, Drobnič Ivo, Grahovo, Petek Anton, Prevalje, Novak Peter, Dobrava, Kikelj Josip, Bohinjska Bistrica; po 105 Din: Gospodinjki tečaj št. Vid pri Stični; po 165 Din: Jerala Fran, Sevnica na nabiralno polje; po 500 Din: Električna zadruga Sp. Siška; Zalaznik Aleš, Ljubljana, Vodnik Alojz, Ljubljana, Grošek Ivan A., Trebnje, Gorše Ivana, Ljubljana, Ivan N. Adamič, Ljubljana, dr. Pipenbacher Josip, Ljubljana, občina Vič, Keršič Anton, Ljubljana, Vrankar Pavel, Ljubljana, občina Sv. Trojica, Kuralt Fran, Ilekarnar, Ljubljana; po 25 dinarjev: L. Kostevc, Ljubljana; po 40 Din: Kette, Kamnik, neimenovani. Vsem darovalcem najiskrenejša hvala.

— **Razpisane službe.** Pri oblastnem odboru mariborske oblasti se oddajo sledeče službe: enega upravnega jurista, štirih pisarniških uradnikov, treh računskih uradnikov, dveh gradbenih inženjerjev, enega arhitekta, šestih poduradnikov, treh strojepisnih moči in dveh slug. Prosnje je vložiti do dne 10. februarja 1928. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 6 z dne 18. t. m.

— **Iz diplomatske službe.** Naš poslanik v Washingtonu Antonijević je stavljen na razpoložanje zunanjemu ministristvu. Za njegovega naslednika bo baje imenovan sedanji minister za šume in rudnike dr. Miovič. Naš poslanik v Tirani Boško Jeftić je premeščen na Dunaj. Na njegovo mesto je imenovan dosedanj svetnik poslaništva Stanoje Mihajlovič.

— **Iz državne službe.** Geometra Fran Omerza in Stefan Vesel sta imenovana za šefa odbora pri generalni direkciji katastra. — Računovodica pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani Gabriella Janežič je podala ostavko na državno službo.

— **Nemška medicinska fakulteta v Pragi** za inosence deloma satvorjena. Nemška medicinska fakulteta v Pragi je tako prenapolnjena, da so jo morali za letošnje inosence v prvem in drugem semestru zatvo-

riti. Od inozemskih slušateljev z več semestri se sprejme samo omejeno število najbolje kvalificiranih.

— **Hiperprodukcija juristov na Češkoslovaškem.** Kot pri nas, producirajo tudi na Češkoslovaškem preveč akademikov naobraženih ljudi, posebno juristov. Odvetniška zbornica v Pragi je opozorila študente na dejstvo, da je advokatura trenutno prenapolnjena in da ni pričakovati, da bi se razmere v doglednem času izboljšale. Posledica hiperprodukcije je za advokata poostren boj za obstanek, za odvetniške kandidate pa dejstvo, da dobe težko službo ter se morajo zadovoljiti s slabšimi plačami.

— **Posebno radi se razmnožujejo analfabeti.** Te dni je imel v Pragi berlinski profesor dr. Erich Wentscher znanstveno predavanje, v katerem je povdarjal dejstvo, da izvirajo skoraj vse meščanske rodbine s kmetov, dočim so stare meščanske rodbine izginile. Posebno poudariti pa so analfabeti. Čim jih obliže nekoliko kultura, je opaziti, takoj, da prične nataliteta padati. Ženji pomeni skoraj vedno pogin dotične rodbine v prihodnji ali pa v drugi generaciji. Ne drugi strani pa se ohranijo vladarske in številne plemiške rodbine presenetljivo dolgo.

— **Miss Anny Morgan monacoška kneginja.** Kot poroča neka novinarska agencija, se bo poročil monacoški knez v kratkem s hčerko ameriškega milijarderja I. P. Morgana. Knez je že odpotoval v Newyork, kjer se ima vršiti zaroka.

— **V Sarajevu se je pojavila zopet epidemija škrlatinke.** Tekom zadnjih dni se je pripetilo v Sarajevu zopet več slučajev škrlatinke. Doslej je prijavljenih 11 novih slučajev. Ker okoliški kmetje obolenj nečesto prostovoljno prijavljati, je nastavila zdravstvena oblast zato posebne organe.

— **Vlak skočil s tira.** Na ozkotirni progi, nedaleč od Splita je skočil te dni zopet neki vlak s tira. Škode ni bilo. Zagrebski brzovlak je imel radi te nezgode 1 uro zamude.

— **Kako slavi pravoslavni seljaki novo leto.** Iz Splita poročajo: Med postajama Plavno in Pribudiš so streljali te dni neki kmetje kot v vojski. Pri tem so razbili več šip. Ranjen ni bil nihče. Preiskava je ugotovila, da so slavili s streljanjem pravoslavni kmetje novo leto.

— **Ljubezensko obračunavanje z nožem.** Te dni so pripeljali v sarajevsko bolnico policijskega narednika, poveljnika kolodvorske straže Vasa Stankovića s težkim ubodljajem v prsih. Stanković je prišel težko ranjen v neko gostilno, kjer se je zgrudil in onesvestil. Izpovedati je mogel samo, da ga je zabodla mesarica Malvina Smid. Takoj nato je pridrla za njim v gostilno kot furija, z krvavim nožem v roki Malvina Smid. Izjavila je, da se je s Stankovićem v svoji mesariji že ves dan prepirala. Malvina se tožari s svojim možem radi ločitve zakona. Med njo in Stankovićem je obstajalo že dolgo časa ljubezensko razmerje. Očitno je šlo torej za ljubezensko obračun.

— **»Salac, ki ga bo moglo drago stala.** V Šibeniku je bil te dni aretiran potepuh Knez, ker se je hvalil v neki gostilni, da je umoril skupno s potepuhom Blaževićem nekega Martina Ivančiča. Kneza so izročili splitskemu sodišču. Zaslisan, je izjavil, da se je samo šalil ter da umora nima na vesti.

— **Nesrečni nogometaši.** V nedeljo se je vršila, kot smo poročali, na Reki nogometna tekma med tamkajšnjimi četo »U. S. Fiumana« in tržaško »U. S. Triestina«. Tekma je bila prav živahna, je pa za Tržačane prav slabo končala, ker so bili grdo poraženi, vrhulaga pa še tepeni. Ko so namreč odhajali z igrišča, so jih hoteli nekateri prevročekrvi gledalci pa tudi nekateri člani reškega kluba počiti v drugi panogi sporta, v — boksanju. Pri tem pouku sta najbolj trpela Tržačana Rudolf Soutschek in Rudolf Planich. Prvega je udaril vratar nasprotni čete s kamnom po glavi in desni roki, drugega pa je neki nasprotnik ugriznil v levo roko. Oba ranjenca se lečita sedaj v tržaški bolnici. Soutschek bo ozdravil v 10 dneh, Planich bo pa prebolel »spomine« na nedeljsko tekmo že preje.

— **Eksplodirala plavža v saarskem ozemlju.** Predvčerajšnjim jutraj ob 5. se je pripetila v plavžu v Völklingenu katastrofalna eksplozija. Zareča masa se je razlila iz plavža več metrov daleč naokrog. Do 8. zj. so našli popolnoma zgoreli trupli dveh delavcev. Identitete se niso mogli ugotoviti. Razven teh dveh smrtnih žrtev je bilo še 9 delavcev težje ali lažje poškodovanih, dva pa še pogrešajo.

— **Vojaški aeroplan sta ukradla.** Iz Prage poročajo: Dva iz vojaške letalske šole v Prosnici izključena frekventata, prostak Edward Mika in korporal Franc Marek sta napadla v nedeljo jutraj vojaško stražo pred hangarjem, zvezala vojake ter jih zaprla v umivalnico. Nato sta se polastila ključa, udrla v hangar, izvela letalo »S 1821« ter odletela z njim v severovzhodni smeri. Drzno podjetje ni uspelo. Naslednji dan sta se morala Mika in Marek spustiti v bližini Lublina, ker jima je zmanjkalo bencina, na zemljo. Ker so bili orožniki o tatvini obveščeni, sta bila Mika in Marek takoj aretirana.

Ljubljana.

— **Umrla je včeraj v Ljubljani gospa Albina Vodusek,** soproga g. prof. Mateja Voduseka. Pokojnica je bila vsled svojega plemenitega značaja splošno priljubljena in spoštovana. Pogreb se vrši jutri, v petek, ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Vegova ulica št. 6. Bodi ohranjen pokojnici blag spomin, prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje!

— **V Šelenburgovi ulici,** koder je še vedno poglaviti Ljubljanski »korzo«, se med poslopjem Glavne pošte in Bonachevo hišo zelo pogreša obločnica, ki je ondi nekoč visela, a je bila ne ve se zakaj odstranjena.

S tem je ravno ta zelo prometni del v neprijazni temini, kar napravi tudi na tujce, — vzlic lepim izlozham tvrde I. Bonac in Sarc slab utis. Sploh pa vise obločnice v Šelenburgovi ulici vse prenikzo. Malomestni značaj te razsvetljave se občuti tembolj, ker so obločnice na bližnji Dunajski in Aleksandrovci cesti kolikor toliko v pravilni višini.

— **Električne ure na vogalu Zvezde in kavarnarje čakate** še vedno odrešenja. Ura na vogalu Zvezde bo po leti zakrita od vejevja bližnjih kostanjev. Sedaj ko je pripraven čas za to, naj se to vejevje odstrani, ure pa vendar še enkrat montirajo. Raje nič ko polovično delo!

— **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani** ima v četrtek, dne 19. januarja t. l. ob 20. uri vajo in sestanek. Važno za vse — Odbor.

— **Plesna vaja slušateljev ljubljanske univerze** danes v Kazini.

— **Izvanredni občni zbor Jugoslovenskega Sumarskega Udruženja,** sklican za 22. in 23. januarja t. l. v Beogradu je odgođen radi tehničnih zaprek na negotov čas. — Uprava J. S. U.

— **Izredni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani** se mesto v petek, dne 20. t. m. vrši v ponedeljek, dne 23. t. m. točno ob 6. uri zvečer. Za prvotno določeni dan ni bilo mogoče dobiti na razpolago dvorane. Radi važnosti zadev, ki se bodo obravnavale, se ponovno prosijo vsi posestniki in posestnice, da se zborovanja sigurno udeležijo.

— **Koncertna naznanila!** V februarju mesecu so v Ljubljani sledeči koncerti: V ponedeljek, dne 6. februarja nastopi v Unionski dvorani pevski zbor Slov. učiteljev pod vodstvom Srečka Kumarja. Zbor je nastopil z največjim uspehom minulo soboto v Zagrebu. V četrtek, dne 9. februarja je klavirski koncert pianiste Jadvice Pozenelove v Filharmonični dvorani, v ponedeljek, 13. februarja pa koncertira beograjska koncertna pevka Jelka Stamatović, ki se je pravkar povrnila s koncertne turnee na Češkem. V ponedeljek, dne 20. februarja pa nastopi prvokrat v Ljubljani rumunski pevski zbor iz Bukarešte »Kantarea-Romaneac«, ki se vrača s turnee iz Francije nazaj v Rumunijo.

Celje.

— **Redna plenarna seja celjskega občinskega sveta** se vrši v petek, dne 20. t. m. ob 16. uri popoldne. Na dnevnem redu je občinski proračun za leto 1928.

— **Naše ulice.** V »Kurentu« je Smrkar kaj rad pel slavo ljubljanskim ulicam, kjer so njegovi junaki zavarovani pred cestno nesnago čolnarij po blatu. Celjani smo od nekdaj ponosni na tlakovane ulice in smo se norčevali iz ljubljanskega blata. Casi so se spremenili: Ljubljana ima danes lepo tlakovane ulice, ki se vsak dan skrbno čistijo s »vodo in metlo«, Celjska »kaldrma« pa nazaduje. Cementiran tlak poka, udrtine pa zasipajo s grušcem. Še slabše so ulice, ki so tlakovane s velikimi prodnimi kamni, v sredini pa s granitnimi kvadri. Da le malo rosi dež, že tla pokrita s številnimi zrcali. Druga kardinalna napaka pa je, da se naše ulice premalo čistijo. V Ljubljani ulico poškopirajo, nato pa jo pometajo ne da bi se pri tem pralo, ker jak vodni curek ves prah odplavi. Celje ima te priprave, pa se ne uporabljajo. Če primanjkuje vode, bi se tekom let že lahko kaj ukrenilo. Blato in prah čakata plohe — Bog ju je dal, Bog ju bo vzel. V interesu Celja kot letoviškega mesta je, da se ulice temeljiteje čistijo in da se sčasoma nabavi avtomobil, ki bo poleti škropil naše ulice. To je tudi vprašanje tujeskega prometa.

— **Občni zbor društva hišnih posestnikov v Celju** se je vršil 12. t. m. Uvodoma je podal predsednik dr. A. Božič obširno poročilo, nato pa blagajnik o denarnem stanju društva. Članarina za društvo se zviša za male posestnike od 5 na 15 Din, za srednje od 15 na 25 Din in za velike hišne posestnike od 30 na 40 Din. Pri volitvah je bil izvoljen brez spremembe stari odbor.

— **Vodovodna zadruga.** Radi pomanjkanja pitne vode v Zavodni pri Celju, se pripravljajo ustanovitev vodovodne zadruge.

— **Brat ustrelil brata.** Sineček brzojavnega mojstra g. J. Kavsa v Slovenjgradcu, se je v petek zvečer igral z očetovo lovsko puško. V šali je pomeril na svojega mlajšega brata Cvetka in sprožil, nevedoč, da je puška nabasana. Cvetka je strel zadell v glavo in je bil takoj mrtev. Cvetko je hodil v otroški vrtec, njegov brat pa v drugi razred ljudske šole.

— **Mestno gledališče.** Četrtek, dne 19. januarja ob 20. uri: »Razporoka« (Cyprienne). Premijera. Abonement.

ZAPRISEGA LJUBLJANSKEGA ŽUPANA.

Včeraj popoldne se je že precej pred 11. uro napolnila galerija v magistratni dvorani do zadnjega kotička z radovednim ljubljanskim občinstvom, ki je hotelo videti svečani akt prisega novoizvoljenega župana dr. Puca. V dvorani so stali po hodnikih ob stenah magistratni uradniki in nameščenci, dočim so zasedli sedeže na levi in v sredini občinski svetniki SDS, oba komunistična zastopnika dr. Lemež in inž. Gustinčič ter dr. Gregorič. Desna stran dvorane je bila prazna, ker se svečanosti niso udeležili: klub občinskih svetnikov SLS, zastopnika Narodno gospodarske stranke dr. VI. Ravnihar in dr. Fr. Lukan in zastopnika socialistov Likar in Miklošič.

Kmalu po 11. uri so prišli v dvorano veliki župan dr. Vodopivec, vladni svetnik dr. Senekovič in župan dr. Puc, pozdravljeni s ploskanjem galerije.

Veliki župan

dr. V o d o p i v e c

je pozdravil navzoče občinske svetnike in župana s sledečim nagovorom:

»Z najvišjim ukazom je bil dne 28 decem-

bra lanskega leta potrjen novoizvoljeni ljubljanski župan dr. Puc. Zato pozivam g. župana, da položi predpisano prisego.«

Vladni svetnik dr. Senekovič je nato čital besedilo prisige, ki ga je za njim glasno ponavljal dr. Puc.

Po izvršeni prisegi je veliki župan nadaljeval svoj govor, v katerem je dr. Puc častil na potrditvi in naglašal, da naloga, ki jih novi občinski svet pri tej priilki prevzema, niso lahke. Po dolgi dobi gerentstva in komisarijata je Ljubljana končno vendarle prišla do samouprave. Toda treba bo veliko požrtvovalnosti, samozatajevanja in uvidenosti, da se bo mogla ta samouprava tudi uveljaviti. Potrebno je, da stopijo občinski interesi visoko nad vsakdanje strankarstvo.

Prva in glavna naloga, ki čaka novi občinski svet, je pretres in sprejem občinskega proračuna za tekoče leto. Če bo občinski svet ta proračun spravil pod streho, bo s tem dokazal, da je občinska famoupravna zmorna življenja, zakaj v občinskem gospodarstvu se z dvanajstinami nikakor ne da gospodariti.

Poleg tega čaka občinski svet dolga vrsta jako važnih nalog in življenskih vprašanj, ki so potrebna nujne in čim efektnješe rešitve. To so predvsem: stanovanjska akcija, ki jo je vsled naraščajoče stanovanjske bede že zelo velikopotezno pričel vladni komisar, dalje regulacija cest in ulic, izpeljava in razširjenje kanalizacije, regulacija Ljubljanič, ki naj se čimprej izvede tako, da bo v ponos belj Ljubljani itd.

Vse to pa zahteva precejšnjih finančnih sredstev. Znano je, da davčna moč ljubljanskega prebivalca stalno pojema in bo zato izvedba omenjenega programa precej težavna.

Kot šefa avtonomnega mesta čakajo dr. Puca tudi dolžnosti napram državni upravi. Te dolžnosti bo pa župan lahko vršil, ker mu stoji ob strani izvežbano in izvršno uradništvo.

Zeleč novemu občinskemu svetu mnogo sreče in uspeha v bodočem delovanju, je veliki župan zaključil svoj govor.

Novo potrjeni župan dr. Puc se je zahvalil velikemu županu za prisrčni govor in ga prosil naj sporoči na najvišje mesto njegovo zahvalo za potrditev. Obljubil je, da novi občinski svet ne bo torišče političnih bojev in da se bo predvsem pričelo z izvedbo najširšega komunalnega programa. Treba je vzpostaviti elektrifikacijo mesta, povečati mestni vodovod, regulirati Ljubljanič, razširiti omrežje cestne železnice, oziroma uvesti avtobusni promet, rešiti je treba dalje vprašanja stanovanjske bede, kopališča, zgradbe novih šol, cestnega programa, splošne bede, brezposelnosti, vzgoje in zaščite dece itd. Poglabiti je treba akcijo za tujski promet in obraniti Ljubljano kot kulturno središče vseh Slovencev. Svoj govor je končal s trikratnim »Živio« vzklikom kralju in kraljevskemu domu, čemer se je enoglasno odzvala cela dvorana. Le občinski svetnik inž. Gustinčič (komunist) si je dovolil neslanost z vzklikom: »Živela republika delavsko-kmečka!«

Nato je bila svečanost zaključena in se je dvorana po odhodu velikega župana kmalu izpraznila.

Prosveta.

Župančičeva proslava v ljubljanski operi. Predvsem opozarjamo občinstvo, da se vrši slavnostna akademija v proslavo Oton Zupančičeve pidesetletnice v nedeljo 22. t. m. ob pol sedmi uri zvečer v ljubljanski operi in ne kakor je bilo javljeno včeraj v dramti. Spored akademije je sledeči: 1. Slavnostni govor — govorni pisatelj F. S. Finžgar. 2. Svetozar Banovec zapoje Svetkovo Svetlo noč in Lajovčevu Serenado. 3. Slavko Jan recitira Zupančičevo Umetnik in žen-ska ter Z vlakom. 4. Lajovic: Begunka ob zibelji, Dev. Mak poje gđ. V. Majdičeva. 5. V. Juvanova recitira Zupančičevo Dete čeblja. 6. J. Beletto zapoje Lajovčevu Iskal sem svojih mladih dni in Pavličičeva Dedek samonog. 7. Zupančič: Podoba in vprašanje recitira C. Debeyec. 8. Svetel: Predigra Veroniki Deseniški za veliki orkester, svira orkester pod vodstvom skladateljev (skladba je posvečena Zupančiču) in se prvokrat javno izvaja. 9. Zupančič: IV. dejanje Veronike Deseniške, izvajajo člani ljubljanske drame. Pevske točke spremlja na klavirju g. Svetel Herij. Uprava Narodnega gledališča kot prrediteljica slavnostne akademije obvešča p. n. občinstvo, da so posamezne vstopnice po običajnih dramskih cenah od petka dalje v predprodaji pri dnevnih blagajni v operi. Izrečno pripominjamo, da se brez posebnega pismenega naročila sedeži ne rezervirajo. Zunanje prijave sprejema pa tako akcijski odbor kakor tudi uprava Narodnega gledališča.

»Trubadur« v ljubljanski operi. Danes v četrtek zvečer se poje za abonente reda B Verdijevega opera »Trubadur« z gostom go. Zinko Vilfan-Kunčev iz Zagreba v vlogi Leonore. Ostala zasedba je sledeča: Azucena — ga. Thierryjeva, Manriko — g. Kovač, grof Luna — g. Holodkov, Fernando — g. Rumpelj, Ines — ga. Ribičeva, Ruiz — g. Mohorič, sel — g. Simončič, poglavar cigarnov — g. Perko. Opero dirigira kapelnik g. Nefat.

Današnja premijera v dramskem gledališču. V premijerskem abonmanu se danes 19. t. m. vprizori »Candida«, misterij ljubljanskega, ob Bernarda Shawa. S tem duhovitim in globoko poetičnim delom, ki pa je polno ljubznivega humorja, je imel B. Shaw svoj prvi veliki uspeh. Prevod je za naš oder napisal Franc Albrecht. Zasedba je sledeča: Pastor — Levar, Kandida, njegova žena — Marija Vera, Burgess, njen oče — Lipah, Aleksander Mill, podžupnik — (Gregorin, Prizerpina Garnett, strojepiska. — Rakarjeva, Evgen Marchbanks, mlad pesnik — Jan. Režijo vodi gospa Marija Vera

Ali veš?

1. Menično jamstvo.
2. Boginja zime in smrti.
3. Kdor paragrade in pravico zavija.
4. Na Vinici v črnomalskem srezu.
5. Salem aleikum, t. j. mir z vami!
6. Rihard Wagner.
7. Tri dni in tri noči.
8. 16 ur; od 4. zjutraj do 8. ure zvečer.
9. Carmen (Bizet).
10. Osem (Čaša opojnosti, Pisanice, Čez plan, Samogovori, Sto ugank, Ciciban, Mlada pota, V zarje Vidove).
11. Namigavanje.
12. Priljubljena hazardna igra na karte.
13. Mališko svetišče v južni Aziji.
14. Sramotilen spis.
15. Osem.
16. 14.
17. Od latinske besede tennis, t. j. mehek, nožen.
18. Posnemanje resnega govora na smešno stran.
19. Z znakom viteza častne legije (la Decoration de Chevalier de l'Ordre National de la Legion d'honneur).
20. Razumu nasproten sklep.
21. 88 (52 belih in 36 črnih).
22. Oseba iz »Čarobne piščalke« (Mozart).
23. Z letom 1492 (odkrite Amerike).
24. Pet.
25. Deset (Machbeth, Othello, Mnogo hru-pa za nič, Julij Cezar, Sen kresne noči, Zimska pravljica, Kar hočete, Beneški trgovec, Komedija zmešnjav, Ukročena trmoglavka).

NAŠE RIBE.

Naš narod v Primorju in v Dalmaciji nazivlja z domačimi imeni slastne morske ribe in živali, ki jih Ljubljanci tako radi jedo. Tako se imenujejo po naše:

branzin = luben;
orada = ovrata;
stolja = list;
dental = zobatec;
rombo = buturec;
ribon = arbut;
skombro = skuša;
sampjero = kovač;
volpina = cipalj;
guatio = glamač;
sardela = srdela;
sardon = velika srdela;
sepra = sipa;

Charlie Chaplin.

Bolj nas zanima to, da sta ta znana ameriška krasotica in Charlie Chaplin živela nekaj časa skupaj na oddihu na lepem otoku Catalini, ne daleč od Los Angelesa. Ona je pravila Chaplinu marsikaj zanimivega iz svojega življenja. Peggy je bila mnogo opazovala moške (zelo lepim ženskam so moški vedno jako blizu in te imajo potem priliko, da jih mnogo lažje študirajo kot vsakdo drugi). Peggy je tudi bila v Parizu in je spoznala tam nekatere gospode najvišje družbe. Pretirano bi bilo, če bi rekli, da je življenjska izkušnja dala lepi Američanki optimistično mnenje o ljudeh in stvarih. To kar je sama vedela in o čemer je bila prepričana, da se namreč nikoli ne sme vreči kamna na žensko, ki je padla, o tem je tudi prepričala Chaplina. Ta je stopil njene spomine s svojimi osebnimi opazovanji, pa tudi s svojimi spomini iz nočnega življenja v Parizu in Londonu. Ko je zapustil otok Catalino, kjer je bil prebil prijeten dopust, je bilo »javno mnenje« že skoraj popolnoma zgrajeno v njegovih neprestano delujočih mislih.

Spravil se je takoj na delo in oktobra 1923 je bila premijera filma pred občinstvom v Syric-Theatru v New Yorku, toda ne pod naslovom »Javno mnenje«, temveč »A Woman of Paris« (Ženska iz Pariza). Vzrok za to je bil sledeči: Chaplin se ni hotel preveč po robu postaviti puritanski pretrani sramežljivosti. Hotel je, da tolerirajo

calamario = liganj;
krabbe = rakovica;
granzevola = morski pajek;
Himmer (astice) = jastog;
scampo = morski rak;
langusta = ralog.
Pričakujemo, da izginejo z jedilnih listov v »Ljubljanskem dvoru«, »Unionu« itd. nepotrebne italijanske tučke! Gospoda Pupovac in Rist, prosimo!

BORZE:

Ljubljana, 18. jan. Amsterdam 0 — 22.95, Berlin 13.535 — 13.565 (13.55), Curih 1093 — 1096 (1094.5), London 276.75 — 277.55 (277.15), Newyork 56.68 — 56.88 (56.78), Pariz 223 — 225 (224), Praga 168.1 — 168.9 (168.5), Trst 299.5 — 301.5 (300.5).
Zagreb, 18. jan. Amsterdam 22.908 — 22.968, Dunaj 7.9955 — 8.0255, Berlin 13.533 — 13.563, Budimpešta 9.955 — 9.985, Milan 299.626 — 301.626, London 276.75 — 277.55, Newyork 56.682 — 56.882, Pariz 224.5 — 229.5, Praga 168.1 — 168.9, Curih 1093 — 1096.

Crih, 18. jan. Beograd 9.14, Berlin 128.65, Newyork 519.075, London 25.31, Pariz 20.41, Milan 27.45, Praga 15.885, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.21, Varšava 58.15.

Efekti.

Ljubljana, 18. jan. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 135 (135), Kreditni zavod 16 0 — 0, Veveč 135 — 0, Ruše 265 — 280, Stavbna 56 — 0, Sešir 125 — 0.

To in ono.

VLADIMIR MAZURANIĆ — UMRL.

Hrvatski narod je izgubil enega svojih največjih sinov, veleuglednega pisatelja in znanstvenika Vladimira Mazuranića, bivšega predsednika Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vladimir Mazuranić se je rodil leta 1845 v Karlovcu. Oče mu je bil poleg Jelačića najpopularnejši hrvatski ban in pesnik Ivan Mazuranić, avtor »Smail-age Cengića«, mati se stra prvega hrvatskega dramaturga Dimitrija Demetra. Gimnazijo je absolviral v Zagrebu, pravne študije pa na Dunaju. Po končanih študijah je vstopil v sodno službo, ki pa mu ni prijala, vsled česar je vstopil v odvetniško pisarno. Kasneje se je vrnil zopet v državno službo ter odslužil celih 45 let, deloma kot sodnik, deloma kot državni pravdnik.

Ter zaklenil hišna vrata, tako, da ne more nazaj. Pregažana je z doma.

Jean jo vede pod streho, ki naj bi postala njeno bodoče bivališče, toda njegov oče je ne pusti v hišo. Ne preostane ji drugega, kot da odpotuje. Jean hoče pohiteti na kolodvor, da se pogovori z njo, skuša pa še enkrat pregovoriti svojega očeta. Tega vsled velike razburjenosti zadene kap in Jean ves preplašen steče po zdravnik. Marija mu med tem s kolodvora telefonira na dom in ga po večkratnem klicanju vendar doseže.

Toda nesrečen slučaj prekine zvezo in zaman skuša Marija zopet stopiti z Jeanom v stik. Preplašena čaka pri aparatu, a nihče se ne oglasi. Sedaj se ji začne polagoma (po njenem mnenju) daniti v glavi. V svoji zbežanosti je prepričana, da si je Jean premislil, in da jo zapušta. V boju, da se odloči za njo ali za svojo družino, se je pač odločil za slednje. Ker nima pojma o drami, ki se je med tem zgodila v Jeanovi hiši, se odloči. Senca vlaka — ki ga v filmu ne vidimo — hiti mimo nas na peronu kolodvo-ra. (Ta vizija, ki je bolj sugestivna kot nautičnejša fotografija vlaka, je pravo mojster-sko delo...)

Marija je zapustila vas in odšla v Pariz, neznanemu življenju nasproti... Usoda, čisto enostavno nesporazumljenje, ki je prišlo prav slučajno, je ločilo dve bitji in ju je usmerilo proč od njiju normalnega tira.

Mnogo mesecev je prešlo. Marija je postala zelo elegantna dama in vidimo jo, kako

Leta 1875 je postal podžupan v Karlovcu, pozneje pa v Jastrebovskem. Leta 1878, za časa okupacije Bosne in Hercegovine je bil dodeljen generalu Filipoviću ter je izdelal načrt za ureditev Bosne. Leta 1912 je bil kot predsednik banskega stola v Zagrebu na lastno prošnjo upokojen.

Po številnih literarnih in literarnokritičnih delih v mlajših letih se je posvetil Mazuranić od leta 1880 dalje zgolj znanosti — predvsem pravni vedi. Na tem polju je ustvaril celo vrsto del, vsled katerih je zaslovel po pravici kot eden najboljših, ne samo hrvatskih, temveč jugoslovanskih juristov sploh. Glavno njegovo delo na tem polju so bili njegovi »Prinosi za hrvatski pravno-povijesni rečnik«. To monumentalno delo je znano in priznано tudi v inozemstvu. Za sestavo tega dela je rabil celih 20 let.

Leta 1908 je imenovala Jugoslovanska akademija Mazuranića v priznanje njegovih odličnih zaslug za svojega dopisjukega, leta 1913 pa za svojega pravega člana. Leta 1918 pa je bil izvoljen za njega predsednika. To častno mesto pa je tri leta pozneje, radi svoje visoke starosti, odložil. Leta 1926 je bil promoviran na zagrebški univerzi za častnega doktorja prava. Mesto Zagreb mu je podelilo častno meščanstvo, kralj pa ga je odlikoval z redom sv. Save I. stopnje.

Na znanstvenem polju je deloval Mazuranić prav do svoje smrti, ki mu je vzela dne 17. t. m. takorek per o iz roke.

HAŠEK, PESNIK IN PIJANEC.

Sedaj, ko predstavljajo kinematografi Švejska, se spominjamo njegovega avtorja, originalnega praškega pesnika, pijanca in čudaka Jaroslava Haška. Njegov prijatelj Mareš pripoveduje v »Prager Tagblattu« sledeče:

»Pred približno dvajsetimi leti je bilo ime Jaroslav Hašek tudi v Pragi še popolnoma neznan. Pozneje se je imenovalo večkrat v krogih anarhistov in vlačug ter pri policiji. Znan je postal vsled svoje dovtipnosti in humorja, vsled pretepev, napačnega petja in neizmerne konsuma žganja, končno pa tudi vsled svoje dobrosrčnosti. V njegovi osebi je bila združena redka srčna dobrotu za nevarno revolucionarnostjo. Zatiranemu, obupnemu, siromašnemu človeku ne bi bil prizadjal nikdar nič hudega.

Razven njegovih knjig smatram za njegovo največje delo dovtip, da je ustanovil politično stranko, ki se je imenovala: »Poli-

tična stranka v okviru zakona in zakonitega napredka.«

Na volilni shod, ki ga je sklical leta 1911 v enem od praških predmestij so prihiteli velike množice poslušalcev. Tema je bil zelo mikaven: »Politična situacija; darwinizem; bolgarski kralj in prostitucija.«

Nikoli ne bom pozabil, kako je hotel policijski komisar shod razgnati, češ da je razžalil Hašek nadvojvodo Ferdinanda, kako ga je Hašek s par dovtipi razorožil in kako ga je privedlo Haškovo neprestano gašenje žeje do tega, da je izpil tudi on kozarec piva. Hašek je razlagal Darwinovo teorijo ter je navedel pri tem za vzgled, da je opica človeku popolnoma podobna, navzočega policijskega komisarja. Množica je prirejala policijskemu komisarju in Hašku prisrčne ovacije, policijskemu komisarju radi njegove noblese, Hašku radi njegovega govora. Po zborovanju se je razvilo popivanje, kakoršnega Praga še ni doživela. Policijski agenti so fraternizirali z ekscedenti. Pri volitvah je dobil Hašek v tem predmestju več sto glasov.

Hašek je napisal nebroj knjig. Bil je pravcati rotacijski stroj za proizvajanje manuskriptov. Še dandanes eksistira najbrže več stotin njegovih povelj, političnih člankov, dovtipov in pesmi, ki še niso bile izdane. Hašek je prodal svoj rokopis vsakemu, kdor mu je hotel posoditi nanj par krajcarjev. Teh posojil ni nikoli vrnil. Vsled tega utegne biti še vse polno njegovih stvari, ki ne bodo zagledale nikoli luč sveta. Pravzaprav je še čudež, da ni ostal tudi rokopis Švejska v kaki miznici v Pragi. Hašku ni bilo nikoli do tega, da bi ga slavili. Glavno mu je bilo, da je jezil mogote, zabaval ljudstvo in da so bili veseli oni, ki so ga imeli radi. Sicer se pa ni brigal za nobeno stvar, razven za svojo velikansko žejo, ki jo je neprestano gasil. Ta žeja ga je tudi umorila. Ko je stopil zdravnik k mrtvemu Hašku, je dejal: »Kaj sličnega še nisem videl tekom vse svoje štiridesetletne prakse. Noben vinoceros ne bi bil mogel toliko popiti in ne bi bil toliko zdržal kot je Hašek.«

Smrti se Hašek ni bal. Nodolgo pred svojo smrtjo mi je dejal: »Veš, osem boleznim imam; vsaka od njih je smrtna! Par noči pozneje je narekoval svojo poslednjo voljo. V zakotnem češkem mestecu Lipnici pri Nemškem Brodu je bilo treba zbrati denar za njegovo krsto. Kar ni zapil, je razdal...

živi v razkošju, v družbi svojega bogatega ljubimca, ki je eleganten in rafiniran pariški clubman. Usoda nanese, da se Marija in Jean spet srečata. Jean je namreč po očetovi smrti prišel v Pariz, da nadaljuje študij slikarstva, kateremu se je bil posvetil. Jeanova mati je precej preplašena radi tega zopetnega srečanja, ker slutiti, kaj se bo zgodilo in ker sumi, odkod ima Marija svoje razkošje.

Toda preteklosti obadva nekdanja zaljubljenca nista pozabila v svojem srcu. Marija sicer ni takoj čutila zopetnega nagnenja do Jeana, temveč je hotela predvsem pomagati ubogemu slikarju s tem, da se je dala od njega slikati. Ko ji pa ta zapoje polglasno mило ljubezensko pesem, katero sta nekdanj skupaj pevala, tedaj tudi ona začuti, da ga še ljubi kot nekdanj. Znova hoče Jean poročiti Marijo, toda njegova mati se temu upira, kakor bi bila podedovala od umrlega soproga nesrečni odpor. Mati skuša odvrniti sina od te ženske, ki živi v razuzdanosti, a ki bi se vendar rada iztrgala temu življenju in začela s tistim, ki ga je ljubila nekdanj, novo življenje. Bogati njen ljubimec se misli v kratkem času poročiti z visoko plemkinjo in vsi časopisi že pišejo o poroki iz najvišje družbe. Jean ve, da hodi Marija s svojim ljubimcem večerjat v eleganten nočni lokal in ji sledi tjakaj. Njegova prva ljubezen mu ne gre iz glave, saj je ohranila vso svojo pesniško svežost. Blazne morilne misli se mu začnejo poditi po glavi.

(Dalje prih.)

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo. --- Telefon števil. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Carlinsko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavila vse v to stroko spadajoče posle najhitreje

in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresno

poštjke.

Prof. Matej Vodušek naznanja v svojem in vseh
svojih imenu, da je danes njegova preljubljena žena

Albina Vodušek

po kratkem trpljenju, previdena s svetotajstvi, Bogu
udana zatisnila oči v večni mir in pokoj.

Pogreb bo v petek, dne 20. t. m. ob 16. uri iz hiše

št. 6 Vegove ulice.

Blagi duši — blag spomin!

V Ljubljani, 18. januarja 1928.

Inserati v
»Narodnem dnevniku«
imajo velik uspeh!

Oglašujte v

Narodnem Dnevniku.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debele tiskane
pa Din 1.—.

Stare kamenite
stopnice in vrata

proda Zbornica za trgovino,
obrt in industrijo v
Ljubljani — Beethovnova
ulica 10. — Informacije
med uradnimi urami v
:: zbornični pisarni. ::

Premog — čebln

Wolkova 1/II. — Telef. 2068

Prodaj

dve boljši 4 vrstni har-
moniki, in sicer dvo- in
triglasno firme Lubas. —
Harmoniki imata lep in
priazen glas in sta do-
bro ohranjeni. Napredaj
sta pri Stefanu, 5. mest-
na hiša na Kobaridski
cesti, Bežigrad, Ljubljana